

3) запровадити механізм гарантування Національним банком України міжбанківських кредитів та виплат компенсацій в разі банкрутства банків-позичальників, що підвищить довіру банків один до одного, а отже стабілізує коливання ліквідності;

4) розглянути можливість створення на комерційній основі каси взаємодопомоги банкам під патронатом Асоціації українських банків та Українського кредитно-банківського союзу, що дозволить банкам оперативно залучати кошти для підтримки належного рівня ліквідності;

5) з метою підвищення ефективності нормативів ліквідності необхідно переглянути механізм їх розрахунку, а саме встановити мінімально допустимі значення нормативів ліквідності окремо по групах банків, що дасть змогу більш ґрунтовно оцінити стан ліквідності банківської системи в цілому. В сьогоденних умовах, показники нормативів ліквідності по банківській системі відображають значне перевищення (10-25%) їх мінімально необхідних значень, що не відображає реальний стан ліквідності банківської системи зважаючи на банкрутство 40 банків та високі збитки банків. Відтак, саме впровадження розрахунку нормативів ліквідності окремо для кожної групи банків (найбільші банки, великі банки, середні банки, малі банки) дасть можливість більш реалістично оцінити стан ліквідності банківської системи України;

6) з метою призупинення відпливу коштів з банківської системи доцільно запровадити обмеження на дострокове зняття депозитів, шляхом встановлення заборони дострокового розірвання строкового договору за депозитом, а також, в умовах кризи, запровадити норму про видачу депозиту до запитання у розмір більше 20000 грн. на 3-й робочий день після звернення клієнта в банк, що дозволить банкам сформулювати чіткий план управління ліквідністю. Раніше строку можуть виплачуватися кошти на лікування та захист у суді.

7) особливу увагу необхідно приділити інформаційно-комунікаційній політиці Національного банку України, а зокрема започаткувати спільні брифінги чи прес-конференції представників НБУ та уряду, так як дані державні інституції є провідниками макроекономічної політики. Метою прес-конференцій повинно бути роз'яснення економічної стратегії держави та кроків НБУ і уряду, за допомогою яких ця стратегія досягається, що сприятиме відновленню довіри до банківської системи.

Людмила СЕГЕДА
викладач кафедри банківської справи
Тернопільський національний економічний університет

ВПЛИВ НБУ НА КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні банки виступають основними інститутами від ефективної діяльності яких залежить подальший розвиток економіки, структурна перебудова якої неможлива без розвитку реального сектора, спрямованого на переоснащення діяльності підприємств, підвищення їх фінансових й виробничих показників, покращення якості продукції, збільшення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, що дозволить забезпечити ріст ВВП. Водночас, успішне

функціонування реального сектору пов'язане із можливістю своєчасного вливання капіталу в нього, адже в умовах кризи більшість підприємств в зв'язку із нестачею власних коштів, зіткнулись з проблемою пошуку джерел фінансування власної діяльності, а оскільки залучення банківських кредитів для багатьох із них на сьогодні є недоступним, то це відобразилось на зниженні їх виробничих потужностей та призвело до зменшення рівня ВВП й уповільнення економічного зростання.

Тому для забезпечення ефективності банківського функціонування, посилення їх взаємодії із підприємствами реального сектору, співпраця з якими може забезпечити банку значні доходи, необхідно зменшити вплив банківських ризиків й удосконалити методи їх оцінки та управління. Оскільки більшість із них є об'єктивними, то саме в компетенції держави та НБУ знаходиться можливість забезпечення умов доступності позичальників до кредитних ресурсів банків через створення нормального бізнес-середовища для їх діяльності.

Серед основних важелів впливу на кредитні операції комерційних банків одне місце відводиться такому інструменту монетарного регулювання як нормативи обов'язкових резервів. Для активізації кредитування реального сектору банками слід забезпечити надання пільг при формуванні обов'язкових резервів, зокрема шляхом зменшення суми депонування на величину виданих довгострокових кредитів таким підприємствам. Іншим напрямом є стимулювання кредитного забезпечення банками підприємницької діяльності, підприємництва. Такі заходи дозволять стимулювати кредитну активність банківських установ, розширити їхню ресурсну базу, а відтак збільшити обсяги кредитних вкладень у реальний сектор економіки.

Іншим інструментом є відсоткова політика, яка здатна суттєво вплинути на кредитну активність банків. Водночас, останні дії НБУ спрямовані на зростання облікової ставки (14% до 19,5% від 06.02.2015 р.), що спричинить і ріст ставок комерційних банків за надані кредити. А відтак, може постраждати й реальний сектор економіки через спад активності в діловому середовищі. Крім того, таке рішення регулятора в найближчій перспективі сприятиме також і невизначеності на валютному ринку, що, відповідно, не стимулюватиме вкладення інвестицій в підприємства реального сектору. Однак за прогнозами й самого Нацбанку в 2015 році українська економіка скоротиться на 4-5%, але «підвищення процентних ставок матиме мінімальний вплив на активність у реальному секторі економіки, оскільки кредитування банків залишається суттєво обмеженим унаслідок підвищених ризиків ділового середовища».

Водночас, для того, щоб облікова ставка Національного банку України здійснювала ефективний вплив на кредитну активність комерційних банків, її рівень повинен перебувати у межах коридору ринкових процентних ставок комерційних банків за кредитами та депозитами, а для подальшого вдосконалення регулятивного впливу НБУ слід регламентувати величину банківської маржі та відсотками за користування кредитними ресурсами. Використання такого методу регулювання банківської діяльності в Україні відкриє доступ до кредитних коштів суб'єктів підприємницької діяльності.

Також з метою активізації кредитування реального сектору економіки слід: здійснювати НБУ політику, спрямовану на зниження процентних ставок; удосконалити механізм пільгового кредитування інвестиційних проектів шляхом використання довгострокового рефінансування НБУ і державних гарантій; розглянути можливості лімітування рівня депозитних ставок та встановити «процентні стелі» за кредитами у пріоритетні напрями економічної діяльності;

розвинути інфраструктуру підтримки інвестиційного кредитування в частині створення мережі кредитних бюро, інжинірингових компаній, експортно-кредитних агенцій, гарантійних бюро; забезпечити реальне функціонування системи фінансових інститутів розвитку (насамперед Державного банку реконструкції і розвитку); створити мережу регіональних та інвестиційних банків, компенсаційних фондів для надання пільгових кредитів, що забезпечують швидке розширення інвестиційного сегменту фінансового ринку; розробити механізми кредитної підтримки реального сектора економіки із залученням ресурсів міжнародних фінансових організацій на пільгових умовах (синдиковане кредитування).

Список літератури:

1. Дутченко О. М. Проблеми і шляхи розвитку банківського та реального секторів економіки України [Текст] / О. М. Дутченко, О. О. Дутченко // Інноваційна економіка. - 2013. - № 3. - С. 268-272.
2. Белінська Я. В. Структурні суперечності монетарної сфери та напрями посилення стабілізаційно-стимулюючого впливу грошово-кредитних механізмів / Я. В. Белінська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1441/>
3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10465306>

Олег СИВИК

*студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:
викладач Рудан В.Я.

ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ

Стабільність курсу національної валюти за умов відкритості економіки, неефективної фіскальної політики та соціально-політичної напруженості повинна бути пріоритетною ціллю не лише Національного банку, а й всіх гілок влади та загальноекономічної політики. Адже, як показує практика минулих років, девальвація гривні має прямий вплив на рівень цінової стабільності, що призводить до росту інфляції та зuboжіння населення.

Аналізуючи стан валютного ринку можна зробити висновок що гривня вже пройшла 9 кіл девальвації. Так, протягом одного дня, 7 лютого 2014 року, курс гривні впав з 8 до 8,7 за долар США. З 22 лютого по 1 березня курс знизився з 8,8 до 10 гривень за долар. Третє коло девальвації, викликане початком окупації Криму Росією в березні 2014 року, призвело до знецінення національної валюти до 11 гривень за долар. Станом на 27 лютого 2015 року офіційний курс гривні на міжбанківському ринку становив 30 гривень за долар, а станом на 25 лютого – 40 гривень за долар.

Представники монетарної та фіскальної влади, пояснюючи причини девальвації, стверджують, що основною причиною девальвації є війна. Однак, на наш погляд, війна є лише одним із декількох факторів девальвації гривні і далеко не ключовим. Так, воєнні дії на сході України певною мірою призвели до зменшення експортного потенціалу країни, а також до втрати ринку Російської Федерації, що зменшило надходження до державного бюджету та спричинило певний рівень паніки серед економічних агентів. Однак, більш суттєвими факторами впливу на стабільність національної валюти є від'ємне сальдо платіжного балансу, бюджетний дефіцит та